

MUSIK • ALLIANSEN

Samtalsserien Frilansmusikern i Fokus - FiF

- Sammanställning av Musikalliansens
seminarier 2009-2011

Samtalsserien Frilansmusikern i Fokus - FiF

- Sammanställning av Musikalliansens seminarier 2009-2011

Musikalliansen har mellan 2009-2011 arrangerat 18 tillfällen i samtalsserien "Frilansmusikern i fokus". Syftet har varit att skapa mötes- och diskussionsplatser för frilansmusiker och andra aktörer, samt att tillvarata musikernas specifika kunskaper i relation till temat. Samtalstillfällena har varit öppna för allmänheten men riktats främst till fria utövare inom musikområdet, både nationellt och internationellt.

Som villkor för Musikalliansens statliga finansiering nämns bl.a. att Musikalliansen bör verka för att musikers särskilda kunskaper bättre tas tillvara inom andra områden. I många genomförda FiF-samtal har Musikalliansanställda och andra frilansande utövare bidragit med sina kunskaper. I samband med utredningar och liknande kan Musikalliansen i samarbete med andra parter ta emot musikernas synpunkter och förmedla vidare till berörd instans.

Genomförda seminarier:

1. Vad betyder kulturutredningen för frilansmusikerna?

Diskussion med utgångspunkt från frilansmusikers syn på sin plats i kulturpolitiken.

Genomfört:	20 april 2009, Nalen, Stockholm
Arrangör:	Musikalliansen i samarbete med Musikcentrum och Musikcentrum Väst
Medverkande:	Musikerna Anna Lindal, Jacob Karlzon, Livet Nord och Mårten Falk
Samtalsledare:	Ulrika Lind, Musikalliansen, George Kentros, musiker/ordförande Musikcentrum
Deltagare:	ca 50

Syfte: Att synliggöra frilansfrågorna i relation till utredningen samt att ta reda på vilka frågor musikerna själva ville lyfta.

Genomförande: Frågor till musikerna som grund för diskussion:

- På vilket sätt och i vilka former skulle jag vilja arbeta som frilansmusiker?
- Hur skulle de befintliga strukturerna av arbets/uppdragsgivare (arrangörer, institutioner, länsmusik, produktionsbolag, skivbolag, bokare, bidragsgivare osv.) kunna utvecklas?
- Musikalliansen ska bl.a. se till att musikers kunskaper tas tillvara inom andra områden - vilka skulle dessa kunna vara och hur kan kunskaperna förmedlas?

Något av det som panelen diskuterade:

- Det finns inga tillsvidareanställningar på vissa instrument (t.ex. gitarr).
- Det finns en tröghet i produktionsledet - tar lång tid att iscensätta projekt.
- Panelen föreslog referensgrupper hos större arrangörer som väljer ut projekt, lägger in en summa pengar och överlåter till musikerna att själva boka turnén - sparar administration och tid.
- Det efterlyses mötesplatser med tid till fördjupning - det saknas sådana strukturer för frilansmusiker.
- Musikområdet är sämre organiserat än t ex teaterområdet, svårt att enas sinsemellan.

- Panelen lyfte frågan om hur många musiker som utbildas i relation till arbetsmöjligheter.
- Det behövs kontinuitet i strukturer och stödgivning – samordnande funktioner är viktiga.
- Det är viktigt att kunna nå ut nationellt och internationellt.
- Det uppfattas som svårt med bokning när man kommer med okända musiker och projekt – arrangörerna vågar inte satsa.
- Panelen vill se en uppluckring av synen på mångkultur, brinner för att blanda genrer och konstformer, hoppas att politikerna vidgar sin syn på mångkultur.

Reflektion/Åtgärd: Den statliga kulturutredningen omfattade delar som direkt berörde musiklivet och frilansmusikerna, delar som nu har formats bl.a. till Samverkansmodellen där regionerna efter förhandlingar med Kulturrådet får en större frihet i fördelningen av statliga medel till det regionala musiklivet – en modell i vilken frilansmusikerna får möjlighet till mer utrymme i och med att den regionala bidragsgivningen blir friare. Kulturutredningen ledde också till utredningen om en ny plattform som stöd för det fria musiklivet, vilken sjösätts 2011.

2. Offentligt stöd för frilansmusiker lokalt, regionalt och nationellt

Information om nuvarande stödsystem för frilansmusiker och fria grupper.

Genomfört:	25 maj 2009, Nalen, Stockholm
Arrangör:	Musikalliansen
Medverkande:	Mikael Theorin, Stockholms stad, Margareta Wennerberg, Stockholms läns landsting, Ann Larsson, Konstnärsnämnden och Hasse Lindgren, Kulturrådet
Deltagare:	ca 40

Syfte: Att skapa en mötesplats för musiker och bidragsgivare, information om vilka stöd som fördelas, samt hur bidragsgivningen fungerar lokalt, regionalt, nationellt och internationellt för enskilda utövare respektive grupper och organisationer.

Genomförande: Panelen informerade utförligt om respektive stöd – arrangörsstöd, projektstöd, kultur i vården, stöd för fria musikgrupper, fonogramstöd, bidrag för internationellt utbyte, arbetsstipendium, bidrag för samverkan med tonsättare, och svarade på deltagarnas frågor. Stockholms stads livecheck fick stort utrymme i diskussionen – en stödform hos Stockholms stad som syftar till att ge musiker rimlig ersättning i samband med konserter, och som riktar sig särskilt till mindre arrangemang av tillfällig art. Efterfrågades projektstöd för musikområdet.

Nätverket av bidragsgivare tydliggjordes och kontaktvägarna blev synliga.

Reflektion/Åtgärd: För att bidragsgivningen ska bli ändamålsenlig och kunna utvecklas i samklang med initiativen från konst- och kulturlivet bör musikernas möjligheter till ekonomiskt stöd synliggöras samlat. Detta kan göras i den här formen, men även genom rådgivning i forum som t.ex. Konstnärsnämndens Konstnärsguiden på webben, eller hos den nya musikmyndigheten som sjösätts 2011. Något av det som är viktigt i bidragsgivningen särskilt för musikområdet är:

3. Frilansmusikers internationella arbete

Genomfört:	30 september 2009, Malmö konserthus
Arrangör:	Musikalliansen i samarbete med Musik i Syd, Musikcentrum och Musikcentrum Väst
Medverkande:	Miriam Aida, sångerska, Miriam Andersén, riksspelman, Jens Solgaard, violinist
Samtalsledare:	Martin Martinsson, Musik i Syd, Bo Rydberg, Musikalliansen
Deltagare:	ca 35

Syfte: Att finna ut hur offentligt finansierade parter tillsammans kan främja musikers internationella utbyten som resurs för konstnärlig såväl som regional utveckling.

Genomförande: Musikalliansen informerade om att internationella kontakter hittills har tagits med Tyskland och Frankrike gällande svenska musikers möjligheter till speltillfällen, samt med Belgien för modell till "Konstnärskontor". I övrigt låg följande frågor till grund för samtalet:

- Hur ser samarbetet med musiker och internationella uppdragsgivare ut?
- Är det väsentligt att som frilansmusiker arbeta internationellt?
- Vilka är möjligheterna och de eventuella hindren?
- Behövs hjälp och resurser för musiker i det här avseendet och hur bör dessa se ut?
- Hur är det att arbeta i utlandet, att samarbeta med utländska parter i Sverige och i utlandet?
- Hur kan frilansmusiker utgöra en resurs i samband med regional utveckling?
- Vilken typ av internationellt utbyte sker idag inom ramen för den regionala musikverksamheten, goda exempel och eventuella hinder?
- Hur kan engagemang av frilansmusiker främjas i relation till internationellt utbyte?
- Hur långt sträcker sig centrumbildningarnas engagemang – kan organisationerna förmedla arbete för frilansmusiker internationellt?

I samtalet, med medverkande musikers erfarenheter som utgångspunkt, framkom bl.a. följande:

- Att det är stor skillnad mellan arrangörer i Sverige och i andra länder – de svenska är ofta privata eldsjälar medan det utomlands sköts mer professionellt av större och mer resursstarka arrangörer.
- Att arbete utomlands skapar problem med bl.a. blankett E101 från försäkringskassan, dvs. frågor som rör socialskyddet, samt dubbelbeskattning.
- Att agentverksamheten är betydligt mer utbyggd utomlands än i Sverige – det kan framstå som mindre professionellt att artisten själv bokar spelningar och det är svårt att få engagemang utomlands utan agent.
- Vikten av att finnas på plats och vara synlig utomlands.
- Vikten av att skapa personliga nätverk.
- Önskemål om bidrag för resor till auditions och PR-gig utanför Sverige.
- Att våga välja och lyfta fram vissa konstellationer och musiker.
- Att det är viktigt att få många utländska musiker till Sverige för att den vägen skapa kontakter och få möjlighet till engagemang utomlands.
- Att det är viktigt att vara med från början i utformningen av den nationella plattformen

Efterfrågades från musikerna:

- Hjälp till förmedling i andra länder
- En bank men frilansproducenter

- Hjälp med t ex EU-blanketter
- Kompetensresurs/konstnärskontor

Reflektion/Åtgärd: Mycket av det som fördes fram under samtalet faller in i Musikalliansens verksamhet som på olika sätt handlar om att "stimulera till utveckling och rörlighet" på arbetsmarknaden. Samtalet har kompletterats med två andra FiF-tillfällen där rörligheten i Öresundsregionen har diskuterats samt musikers möjligheter att arbeta i Frankrike. På detta sätt byggs en kunskapsbank hos Musikalliansen gällande frilansmusikers villkor.

4. Extrapris på jazz! Så länge lagret räcker.

Genomfört: 16 april 2010 Swedish Jazz Celebration, Stockholms konserthus
 Arrangör: Musikalliansen i samarbete med Orkesterjournalen och Svensk musik Medverkande: Lina Nyberg, musiker, Jonas Kullhammar, musiker, Lena Åberg Frisk, VD Fasching, Karin Inde, ordf
 Musikerförbundets Stockholmsavdelning, Magnus Thuveesson, Svenska jazzriksförbundet
 Samtalsledare: Ulrika Lind, Musikalliansen, Lars Grip, Orkester Journalen
 Deltagare: ca 20

Syfte: Att lyfta till muntlig diskussion den debatt i OJ som initierades av sångerskan Lina Nyberg med insändaren "Jazzmusikers ekonomiska situation är ohållbar". Musikalliansen fann även skäl att bemöta viss kritik som framkom i webbdebatten samt att reda ut om och på vilket sätt jazzmusikers arbetsvillkor är orimliga.

Bakgrund/Genomförande: Sångerskan Lina Nyberg skrev i januari 2010 en artikel i Orkesterjournalen om jazzmusikers villkor, med sina egen ekonomiska situation som exempel. Ett hundratal inlägg följde sedan av musiker främst inom jazzområdet. Yrkesrollen så som Lina beskriver den i artikeln blev också utgångspunkt för pannediskussionen, dvs. att faktorer som mångårig karriär, musikutbildning och internationell verksamhet inte automatiskt ger bättre ekonomiska villkor. Diskuterades även faktorer som minskar de tidsmässiga möjligheterna för gig och spelperioder, såsom att verka även som upphovsman, driva eget skivbolag, verka som producent och kapellmästare (och i det samtidigt ge arbete åt andra musiker), samt tidsåtgång för administration. Det pekades i webbdebatten också på att gagerna hos klubbar och festivaler inte har ökat de senaste t ex 15 åren.

Som ingång i samtalet låg följande frågeställningar:

- Är villkoren för frilansmusiker och producenter orimliga?
- Var befinner sig musikerna i kulturpolitiken?
- Har vi vant oss vid att vissa musikformer lever i marginalen?
- Är utbudet större än efterfrågan?

Panelen redogjorde för en samsyn gällande det faktum att inkomstnivåerna för jazzmusiker är låga, men att även arrangörerna har svaga ekonomiska förutsättningar och att bidragsgivningen är skev. Diskuterades även vad det innebär att vara musiker, att speltillfällen endast är en del av många musikers samlade verksamhet, parallellt med upphovsmannaskap, skivbolag, produktion m.m., och att de faktiska inkomstmöjligheterna är sköra. Konstaterades även att frågan är svåråtkomlig och känslig då det handlar om dessa yrkesutövares privatekonomi och status i musiklivet. Panelen såg det som frustrerande att jazzmusiker, såsom utövare av en vital och dynamisk konstform, är med och påverkar hela musiklivets utveckling men inte har

bättre förutsättningar att verka. Internationellt, däremot, anses svensk jazz ha en stark ställning.

Reflektion/Åtgärd: Musikalliansen ska verka för frilansande musikers trygghet och minskade beroende av arbetslöshetsförsäkringen, vilket gör det relevant för organisationen att på olika sätt skapa sig en bild av musikers yrkesförutsättningar och ekonomi. Det kan konstateras att en rad faktorer spelar in vad det gäller bilden av frilansmusikers ekonomiska situation, t.ex:

- Inom vilket musikområde personen verkar.
- I vilken grad yrkesutövningen består av egen övning, speltillfällen, administration etc. (se ovan).
- Hur offentlig stödgivning för musiklivet är utformad.
- Vilka möjligheter musikern har att direkt ta del av stöd och bidrag.
- Graden av eget skapande - större grad av eget skapande försämrar möjligheterna till anställning i Musikalliansen samt ger färre speltillfällen jämfört med de musiker som enbart arbetar som kompmusiker.

5. How to make it on the international jazz scene?

Föreläsningar om den internationella jazzscenen.

Genomfört: 10 juni Stockholm Jazz Fest 2010, Moderna Museet auditoriet
Arrangör: Fasching, Mer jazz i Sverige och Musikalliansen
Medverkande: Dragana Maksimovic, PR-konsult, Burkhard Hopper, Hopper Management London, Patrik Larsson, Headlock Management.
Samtalsledare: Maja Adolphson
Deltagare: ca 30

Syfte: Den svenska marknaden för jazzmusiker är liten. Ett sätt att öka sina möjligheter att komma ut och spela är att arbeta internationellt. Under dagen får deltagarna råd och en inblick i hur man går tillväga för att lansera sig internationellt. Många svenska musiker är idag till stor del verksamma internationellt, man behöver inte vara en världsstjärna från början för att hitta ut på den internationella arbetsmarknaden.

Genomförande: Föreläsningar om vad som krävs för att slå på den internationella jazzscenen varvades med samtal utifrån närvarande musikers erfarenheter. Dragana Maksimovic berättade om hur hon lanserade Esbjörn Svenssons trio i Tyskland, förutsättningar och erfarenheter från att börja med två tomma händer.

Burkhard Hopper driver en av de största agenturerna på jazzområdet. Han berättade om vad som krävs av en grupp för att han ska ta in den i sitt stall. Han gav även värdefulla tips på hur man som musiker utan agent kan närma sig internationella jazzfestivaler, att bygga upp en småskalig verksamhet och sedan år från år utöka kontaktnäten. Återigen kunde det konstateras att Sverige har världsklass på sina jazzmusiker, men att det är svårt att nå de stora jobben internationellt utan en agent.

Dagen kan ses mer som en informationsdag till frilansmusiker inom jazzområdet, där de närvarande musikerna fick ta del av värdefull information om hur den internationella marknaden fungerar. Möjlighet fanns att ställa frågor till föreläsarna och få råd om egna "case" och promotionidéer.

6. Hur ska nya musikaliska initiativ bli framgångsrika för både musiker och medborgare?

Diskussion kring utredningarna angående samverkansmodell och musikplattform sett ur ett musikerperspektiv.

Genomfört: 25 juni 2010, Kultur i Almedalen
Arrangör: Musikalliansen
Medverkande: Anna Lindal, violinist och vice preses Musikaliska Akademien, Fredrik Österling, tonsättare, länsmusikchef och VD för Stockholms Läns Blåsarsymfoniker, Elisabet Widlund, PR-konsult Westander, Elise Einarsdotter, pianist och kompositör

Samtalsledare: Bo Rydberg, verksamhetsledare Musikalliansen och Maja Adolphson, utvecklings- och informationsansvarig Musikalliansen

Deltagare: ca 30

Syfte: Ett samtal utifrån frilansmusikers situation om kulturpolitik och entreprenörskap samt de två kulturutredningarna angående en ny nationell musikplattform och ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet.

Genomförande: Samtalet belyste att utredarna av den nationella musikplattformen kommit fram till att plattformen ska ha stor konstnärlig kompetens, internationell överblick och regional insyn. Eftersom inga direktiv kommit vid tidpunkten för seminariets genomförande om hur plattformen ska agera och fungera blev frågan om hur musikers initiativ ska tas tillvara av en mer hypotetisk karaktär. Diskuterades konstnärsrollen och entreprenörskap sett ur ett integritets- och kvalitetsperspektiv. Det blev även en diskussion om vikten av att arbeta med opinion för att synliggöra arbetssituationer och dåliga löner. "Folk är vana vid att musik ska vara gratis".

Reflektion/åtgärd: Musikalliansen fortsätter att bevaka frågor som rör de båda utredningarna och följer utvecklingen i syfte att kunna informera vidare till anställda i Musikalliansen och andra frilansmusiker. Frågeställningarna från seminariet följs upp under hösten 2010 i ett nytt seminarium.

7. Öresund - möjlighet eller hinder?

Diskussion om frilansmusikers erfarenheter av att arbeta i Öresundsregionen.

Genomfört: 4 oktober 2010, Malmö Konserthus
Arrangör: Musikalliansen i samarbete med Malmö symfoniorkester
Medverkande: Representanter för SYMF, TAK, Dansk musikerförbund, ÖresundDirekt, Öresundskommittén, AF Kultur Media Syd, Försäkringskassan, Skatteverket, ArtLab, Athelas sinfonietta, MSO samt musikerna Mattias Rodrick, cello, Ulrika Mårtensson, cello, Bryndis Bragadottir, viola, Teresia Bokor, sång

Samtalsledare: Gabriella Bergman, musiker MSO

Deltagare: ca 25

Syfte: Att synliggöra de specifika hinder och svårigheter som frilansmusiker erfår i samband med arbete i Sverige och Danmark, samt att visa på möjligheter.

Genomförande: Frågor som grund för diskussion:

- Politiska/statliga/regionala aktörer – hur kommer de i kontakt med frågan och vad görs idag?
- Uppdragsgivare – engageras musiker över sundet? Finns det hinder? Vilka är de i så fall och vilka konsekvenser får de?
- Utbildning/Fortbildning – kan fortbildningsinsatser för musiker och uppdragsgivare gällande sådant som rör arbetsmarknad och regelverk underlätta?

I samtalet kom tydligt fram en rad försvårande faktorer som negativt påverkar musikernas möjligheter att arbeta i hela Öresundsregionen. Hinder finns både hos arbetstagare och arbetsgivare och visas i regel vara kopplade till skattesystem och socialskydd.

Reflektion/Åtgärd: Diskussionen avslutades med ett konkret förslag från Öresundskommittén att i samarbete med Musikalliansen, genom runda bordssamtal, synliggöra de hinder som är specifika för frilansmusiker i Öresund. Direkt tog initiativ till att samla in uppgifter och exempel för musiker för att på webben på sikt kunna publicera konkret rådgivning. Genom ArtLab kan svenska musiker delta i relevant fortbildning.

8. Ensemble en Musique

Två dagar av möten, rundabordsamtal och paneldiskussioner kring svenska frilansmusikers och tonsättares möjligheter till etablering i Frankrike, med fokus på nutida konstmusik och jazz.

Genomfört:	21-22 okt 2010, Svenska institutet i Paris
Arrangör:	Musikalliansen i samarbete med Svenska institutet i Paris, Svensk Musik, Föreningen Svenska Tonsättare samt Centre de documentation de la musique contemporaine (Contemporary Music Information Center)
Medverkande:	Frilansmusiker från Sverige och Frankrike inom nutida konstmusik och jazz samt representanter från de arrangerande organisationerna.
Samtalsledare:	Stina Westerberg, Svensk Musik
Deltagare:	ca 35

Syfte: Att etablera ett samarbete med Svenska Institutet som kanal för svenska musikernas verksamhet i Frankrike, samt att synliggöra hinder och möjligheter för dels samarbeten mellan musiker, tonsättare och andra parter, dels för att öka kunskapen om förutsättningarna på den franska arbetsmarknaden.

Reflektion/Åtgärd: Samarbetet med Svenska institutet, Svensk musik och Föreningen Svenska Tonsättare samt de franska parterna kan utgöra en modell för att synliggöra samarbets- och arbetsmöjligheter även i andra länder. Enligt uppgift från de medverkande har konferensen lett till ökad kunskap och nya samarbeten. Svenska Institutet har i och med projektet stärkt sina nätverk inom musikområdet i Frankrike till hjälp för svenska utövare framöver.

9. Frilansmusiker i Norrland - hur fungerar det?

En diskussion om förutsättningarna för det fria musiklivet i Norrland.

Genomfört:	9 nov 2010, Acusticum i Piteå
Arrangör:	Musikalliansen i samarbete med Acusticum och Norrbottensmusiken
Medverkande:	Roger Norén, konserthusechef Acusticum, Gunnel Karbin, länsmusikchef Norrbottensmusiken, Tomas Isacson, enhetschef Piteå Norrbottens-musiken, Håkan Ekman, chef Norrbottens kammarorkester, Mirka Siwek, chef Norrbotten Big Band, Elisabet Lax, divisionschef Kultur och Utbildning Norrbottens läns landsting, Nanna Helgadottir, egen företagare Go Business – The World Studio of Nanna, Christina Borgh-Engman, Pitebygdens musikförbund, Gunnar Månberg, musiker Musikalliansen, samt musiker, studerande och tonsättare. (Inbjudna aktörer från de andra Norrlandslänen hade inte möjlighet att delta.)
Deltagare:	ca 35

Syfte: Att diskutera förutsättningarna för att verka som frilansmusiker i Norrbotten, samt samla musiker, studerande m.fl. till ett forum för utbyte med länsmusik, konserthus, politiken osv.

Genomförande: Följande diskuterades:

- Huruvida det är viktigt med fasta musikertjänster i Norrbotten
- Om "koffertmodellen" samt Rikskonserters nedläggning påverkar samverkan mellan musiker/ensembler, arrangörer, institutioner, länsmusik och andra aktörer, och i så fall hur?
- Hur flödet av frilansmusiker ser ut i Norrland – vilka de är och var de är baserade.
- Om och hur det fungerar att arbeta som frilansmusiker i Norrland.
- Om och hur det fungerar att verka nationellt och internationellt med Norrland som bas och finns det även hinder/svårigheter.
- Hur det är som boende någon annanstans i landet att ta gig i Norrland.

Reflektion/Åtgärd: För Musikalliansen är det viktigt att se till förutsättningarna för musiker att verka över hela landet. Mötet belyste detta samt gav en möjlighet för aktörerna i Norrbotten att mötas. En konsekvens av samtalen är en konkretisering av landstingets kulturplan i vilken ett centrum för ny musik planeras, vilket kan ge ökade möjligheter för musiker och tonsättare till verksamhet i Norrbotten. Som en del av detta förbereds EMS-liknande verksamhet för att komplettera de möjligheter till studiovistelser som nu sker t ex i Stockholm och Visby.

I samtalet framkom även att Norrbottensmusiken, såsom största arbetsgivare för musiker i Norrbotten, kräver att frilansmusiker som engageras av organisationen ska ha firma, vilket utgör en begränsning för musikerna. Det framkom även att Acusticum som konsertarena inte upplevs som "öppen" för vissa genrer, samt att lokalerna är ekonomiskt svårtillgängliga.

10. Hur når vi ut?

Samtal kring mediebevakningen av det fria musiklivet.

Genomfört: 11 nov 2010, Capitol, Sound of Stockholm
Arrangör: Musikalliansen
Medverkande: Jenny Leonardz, kulturjournalist SvD, Johanna Paulsson, musikjournalist, Mattias Berg, Kulturchef P1, Andreas Englund, Nutida Musik, Martin Q Larsson, ordförande FST, Gabriel Byström, Kulturchef GP
Samtalsledare: Ragnar Berthling, verksamhetsledare Musikcentrum
Deltagare: ca 45

Syfte: Mediebevakning av nutida musik och kammarmusik sett ur det fria musiklivets perspektiv -vi upplever att det skrivs allt mindre om nutida musik och kammarmusik och vill i detta forum ta reda på hur det står till med resurser och vad som ses som intressant att bevaka. Vad skrivs det om idag och varför?

Genomförande: Panelen kunde ganska samstämmigt konstatera att mediebevakningen av musikområdet i stort har minskat de senaste åren, mycket beroende på att många redaktioner har minskat sitt antal av journalister. Men även beroende på att andra konstområden som litteratur och film traditionellt sett har en starkare ställning på kulturredaktionerna.

Diskuterades att från frilansmusikernas håll så är mediebevakningen väldigt viktig då det finns få kanaler för det fria området att marknadsföra sig och skapa ett allmänintresse kring olika evenemang eller scener. Musikerna fick tips på hur de kan skapa ett intresse kring en konsert med ev efterföljande recension:

- Var ute i god tid med kontakt
- Skicka relevant, kortfattat material
- Bistå gärna med bra bildmaterial
- Bjud in till repetitioner

Dock var panelen även samstämmig i det faktum att journalister aldrig skriver något i rent marknadsföringssyfte, det måste finnas ett allmänintresse.

Diskuterades även orsaker bakom att just det nutida musikområdet liksom kammarmusik hamnat i medieskugga till förmån för institutionsbaserade föreställningar och populärmusik. Orsakerna tycks handla om för få journalister med kunskap om områdena, liksom att redaktionerna är ointresserade av sådant som inte är direkt kopplat till annan nyhetsbevakning inom kulturområdet (jmf Nobelpriset - artikel om pristagaren). Ett direkt resultat av seminariet blev dock att SvD bevakade festivalen Sound of Stockholm, som seminariet var en del av.

Reflektion/Åtgärd: Musikalliansen hoppas kunna agera tillsammans med andra aktörer på det fria musikområdet så att frilansmusikers verksamhet på ett bättre sätt synliggörs även i media.

11. Vad händer när pengarna läggs i koffert 2011?

Uppföljningssamtal från seminariet i Almedalen

Genomfört:	12 nov 2010, Capitol, Sound of Stockholm
Arrangör:	Musikalliansen
Medverkande:	Mika Romanus, Kulturrådet, Sven Rånlund, verksamhetsledare RANK, Max Käck, Kalvfestivalen, Rita Fröberg, kammarmusikarrangör, Ivo Nilsson, musiker Musikalliansen
Samtalsledare:	George Kentros, musiker, ordf. Musikcentrum
Deltagare:	ca 60

Syfte: Samtal utifrån de två kulturutredningarna Spela samman och I samspel med musiklivet, sett ur det fria musiklivets perspektiv. Hur ska hela landet få ett rikt konsertutbud?

Genomförande: De inbjudna paneldeltagarna diskuterade utifrån sina perspektiv som musiker, ideell arrangör och tjänsteman hur det nya musiklandskapet nu håller på att ritas om i samband med samverkansmodellen. Speciellt diskuterades:

- Vilka strukturer kommer att finnas ute i regionerna för att fånga upp initiativ från musiklivet?
- Det kulturpolitiska målet om att främja kvalitet och konstnärlig förnyelse, hur ska regionerna förmås att välja nationella prioriteringar nu när de själva kommer att få en egen koffert med pengar?
- Finns det resurser inom varje region att främja kvalitet och konstnärlig förnyelse? Hur kan det lösas?
- Vad kan man göra för att försäkra att det nationella fria musiklivet blir en naturlig del av regionernas verksamhet?
- Hur ser situationen ut idag, vilka musiker engageras?
- Finns det en oro för att lokala politiker kommer att prioritera annat än kultur 2011?
- Hur ska de ideella små arrangörerna kunna ta del av ett nationellt konsertutbud nu när Rikskonserterna läggs ner?
- Hur ska de ideella arrangörerna få information om, samt en kvalitetssäkring av, det nationella musikutbudet?
- Vilken blir Länsmusikens roll i regionen? Konkurrent som kan erbjuda subventionerade program på bekostnad av de fria musikgrupperna eller en samarbetsaktör för det fria musikområdet?
- Hur ska Kulturrådet agera för att utövarna ska få inflytande när kulturplanerna i regionerna ska utformas?
- Hur ska vi kunna skapa nationella turnénätverk, kan länsmusiken samverka över länsgränserna?
- Vilken blir musikplattformens roll på musikarenan när Rikskonserters producerande funktion försvinner?

Reflektion/Åtgärd: Det finns ett stort intresse för dessa frågor inom hela det fria musiklivet, och flera organisationer har börjat föra samtal med varandra över genregränserna. Engagemanget för Statens Musikverks bildande är stort och enande. Musikalliansen arbetar med fortsatt omvärldsbevakning för att kunna följa upp utvecklingen på området liksom att delta som samtalspart vid tillfällen när musikorganisationer träffas. Viktigt att Musikalliansen blir en del av den nya musikkarta som nu ritas upp, eftersom Musikalliansens anställda i högsta grad berörs av förändringarna i samband med musikplattformens bildande och samverkansmodellens implementering i regionerna.

Musikalliansen kunde även bidra (enligt utsago från de medverkande) till att medlemmarna i panelen tar med sig värdefull information tillbaka till sina organisationer och föreningar.

12. Vad hindrar kulturen från att bli jämställd?" samt "Är det bara oljan?"

Genomfört: 25 mars 2011, Swedish Jazz Celebration Luleå
Arrangör: Musikalliansen och Svenska Jazzriksförbundet
Medverkande: Vanja Hermele, journalist och genusforskare, Tore Flesjø, verksamhetsledare Norsk Jazzforum
Samtalsledare: Maja Adolphson och Magnus Thuveesson
Deltagare: ca 20

Syfte: Belysa jämställdhetsfrågan inom musiklivet utifrån ett kvalitets- och forskarperspektiv. Den andra delen av seminariet syftar till att utifrån ett norskt perspektiv sprida information om Norsk Jazzforums framgångsrika arbete och inspirera den svenska jazzen.

Sammanfattning: Vanja Hermele har gjort ett antal utredningar inom scen- och bildkonstområdet. Föreläsningen utgick från erfarenheter samlade från dessa utredningar, den behandlade inte musik/jazzområdet speciellt utan tog ett helhetsgrepp om kulturområdet sett ur ett forskarperspektiv. Några teman Vanja Hermele tog upp var:

- Kvalitetsbegreppet baserat på outtalade normer.
- Att ett fåtal har gjort sig till normgivare för uppfattningen av kulturarvet består av.
- Att kulturarv och kvalitet stöttar varandra.
- Vad är en klassiker?

Den andra föreläsningen hade temat "**Är det bara oljan?"** Tore Flesjø berättade om bakgrunden till jazzens starka ställning, inte minst ekonomiskt, i Norge. Att det inte bara är oljepengarna som spelat roll utan även ett långsiktigt strategiskt arbete som tog sin början i att rock/folk/jazz gick samman och bildade "Samstemt". De olika organisationerna som ingår där gjorde utredningar om hur arrangörstöd och regionala kompetensutvecklingsprojekt kan se ut för att säkra driften av jazzklubbar och utveckla kompetensutvecklingscenter för hela jazz/rock/folkområdet. Tore Flesjø betonade att de inte arbetar för att slåss mot det klassiska området vad gäller ekonomiska förutsättningar, utan Norsk Jazzforum vill hela tiden betona att jazzen har sitt eget värde, inte att det klassiska området får för mycket pengar. På så sätt har ett förtroende och självförtroende byggt upp bland arrangörer och musiker.

Norsk Jazzforum har nu etablerat en nationalscen för jazzen i Oslo, liksom regionala scener. Ett intensivt lobbyarbete har gjort att från att ha 5 miljoner i stöd 1993, så har Norsk Jazzforum idag 50 miljoner i stöd.

Reflektion/åtgärder: Musikalliansen har anledning att bevaka jämställdhetsfrågor inom musikområdet då det råder en stor obalans i könsfördelningen i ansökningarna till Musikalliansen. Den här föreläsningen gav en inblick i synen på kvalitet - kön och hur man kan arbeta för att förbättra jämställdheten, framför allt inom institutionsvärlden. Norge kan ses som ett gott exempel på hur ett positivt lobbyarbete har gett jazzområdet stora resurser, utan att ta ifrån andra musikområden. Det finns även ett stort intresse i Norge för att utveckla en Musikallians, vidare kontakter kommer att tas framöver för informationsutbyte.

13. Seminarium folk- och världsmusikgalan

Genomfört: 15-16 april 2011 Göteborg

Musikalliansen stod som medarrangör vid tre seminarier under galan, som pågick under två dagar och avslutades med galakonsert med prisutdelning på ett utsålt Göteborgs konserthus.

13.1. "Hur etablerar man sig som frilansare inom folk/världsmusik - metoder, nätverk, roller?"

Medverkande: Ebba Westerberg, slagverkare
Rickard Åström, pianist
Maria Stellas, sångerska
Malin Oest, Kultur i Väst
Lars Farago, RFoD
Maja Adolphson, Musikalliansen

Arrangör: RFoD och Musikalliansen

Deltagare: ca 35

Syfte: Seminarium kring möjligheter att etablera sig som frilansmusiker inom folk/världsmusikområdet.

Genomförande: Tre musiker berättade om hur de gått tillväga, från utbildning till yrkesverksamhet. De här musikområdena är de som ligger allra längst från det institutionsbaserade musiklivet. Malin Oest, Lars Farago och Maja Adolphson berättade om hur respektive organisation arbetar.

Reflektion/åtgärd: Musikerna är ensamma, nätverken är spretiga och ofta obefintliga. De nätverk som finns är olika folkmusikföreningar. Men världsmusikerna arbetar oftast utanför de nätverken. Även gagera är ett stort problem då arrangörerna av folk/världsmusik kan skifta väldigt mycket. En kommentar på frågan från publiken om möjligheten att överleva som frilansmusiker på dessa områden var att "att arbeta som musiker inom folk/världsmusik-området ska man bara göra om man absolut måste och inte kan tänka sig något annat yrke eller musikområde".

Inom den här gruppen ser man också att många har andra yrken vid sidan av eftersom arbetstillfällena och gager skiftar och ger stora problem med kontinuiteten. En möjlighet till att få tillgång till en producent ansågs som ovärderligt. I stort sett all tid går åt till att boka in spelningar i dagsläget. Just den här gruppen är också väldigt utsatt vad gäller att själva stå för kringkostnader som transport av slagverk och uppehälle vid turnéer. Ett annat problem är att det är vanligt att medlemmar i grupperna bor spridda i landet och att det då tillkommer kostnader i form av resekostnader för repetition.

Under seminariet diskuteras även vilka resurser som behövs för frilansmusiker. De övergripande behoven, som på de andra frilansmusikområdena, är avsaknad av möjligheter att söka produktionsstöd, avsaknad av möjligheter att få hjälp av en regissör till barnföreställningar och avsaknad av information om vilka arrangörer som finns och hur man kan bygga turnénätverk internationellt. Även en mer heltäckande information om Skapande skola saknas.

Åtgärd/reflektion: Förslag framkom att Musikalliansen tillsammans med Kultur i Väst arrangerar en temadag i Göteborg kring möjligheterna att spela för en ung publik och information om Skapande skola.

13.2. "Internationella marknader för folk- och världsmusik från Sverige" - om Womex och andra marknadsplatser.

Medverkande:	Stina Westerberg, GD Statens Musikverk Livet Nord, musiker Sergio Cristostomo, musiker Lars Lundgren, Kultursekretariatet Västra Götalandsregionen Elisabet Widlund, Musiksverige Peter Ahlbom, projektsamordnare F&V-galan Lars Farago, RFoD
Arrangör:	RFoD i samverkan med Musikalliansen
Samtalsledare:	Elisabet Widlund
Deltagare:	ca 30

Syfte: Seminarium för frilansmusiker och arrangörer. Seminariet fokuserade på praktiska tips för hur man förbereder sig för mässor som Womex. Några saker som kom upp var:

- Om man ej har en agent är det otroligt värdefullt att ha en svensk delegation/monter att luta sig mot på en mäsas. Det ger ett mer seriöst intryck.
- Att som musiker tänka igenom helheten innan man åker:
- Vilka sammanhang vill man spela i?
- Är man redo för de stora internationella scenerna?
- Följa upp kontakter man skaffar sig, ha en bok där man samlar alla visitkort mm och ringa när man kommit hem.
- Förberedelse viktig, boka möten med viktiga agenter, vilka länder vill man åka till etc. Viktigt att vara ute i god tid när man bokar möten, gärna flera månader. Alla arrangörer och agenter som är på Womex finns på hemsidan från juni.
- Prata med andra som varit där innan man börjar boka möten.
- Off Womex-scenerna fyller en bra funktion om man vill spela men inte är riktigt redo att anmäla sig till det stora showcaset.
- Ha med snyggt och relevant material om gruppen, ej CD. USB bra.

Information gavs om att det finns möjlighet att söka pengar från Kulturrådet för internationellt kulturutbyte när man planerar att åka till Womex. Musik i Syd, RFoD och svensk Musik kommer att ha en monter på Womex i år.

Åtgärder/reflektion: Musikalliansen, Musikcentrum och Musikcentrum Väst planerar att åka till Womex och ska informera sina anställda/medlemmar om de möjligheter som finns att ta sig till mässan och hur man kan maximera sin synlighet när man är där.

13.3. Arrangörer i ett nytt musiksverige

Medverkande:	Stina Westerberg, GD Statens Musikverk Magnus Lemark, Kulturrådet Malin Oest, Kultur i Väst
Arrangör:	Folk & Världsmusikgalan med stöd av Musikalliansen
Samtalsledare:	Lars Farago
Deltagare:	ca 30

Det här seminariet saknade tyvärr en uttalad inriktning, vilket gjorde att fokus hamnade på de olika organisationernas brister och tillkortakommanden och vilka siffror angående bidragspengar som stämmer, vilket det var många bud om. Arrangörsfrågan hamnade helt utanför fokus.

14. Jazz Fest Camp

Genomfört: 18 juni 2011, Stockholm Jazz Fest
Arrangörer: Jazz Fest Camp (Fasching) och Musikalliansen
Deltagare: ca 20

- Inspiration till improvisation med Airan Berg, teaterregissör från Tel Aviv som arbetar med stora musik- och kulturprojekt världen runt. Airan talade om artistens möjligheter att skapa spännande former i mötet med publiken. Improvisation av slagverkaren Sebastian Voegler.

- Olika vägar till internationell karriär. Ett samtal mellan Torben Waldorf, frilansmusiker och Patrik Larsson, Headlock Management.

15. KAVIFNB - KulturArbetsvillkorsInformation för Normalbegåvade

Genomfört: 4 juli 2011, Länsteatern Visby Kultur i Almedalen
Arrangörer: Teater- Dans- och Musikalliansen
Medverkande: Lars Edström, ordförande Teateralliansen Laila Freivalds, ordförande Dansalliansen Ann-Christin Nykvist, ordförande Musikalliansen, Lena Garphult, personalansvarig, Musikalliansen, George Kentros, musiker, Cecilia Nilsson, skådespelare, Emelie S Johansson, dansare

Deltagare: ca 20
Samtalsledare: Johan Paulsen

Syfte: Avsikten med seminariet var att sprida kunskap om alliansmodellen och om frilansares villkor.

16. Musikens väg från frilansmusiker till publik - vad händer däremellan?

Genomfört: 5 juli 2011, Tonsättarnas hus, Visby
Arrangörer: Musikalliansen, Musikcentrum och New Music Xperience
Medverkande: Stina Westerberg, Statens Musikverk, Mikael Theorin, Kulturbryggan, Maja Adolphson, Musikalliansen, Sara Tannå, projektutredare, Marita Flisbäck, utredare Konstnärsnämnden, Mika Romanus, Kulturrådet

Deltagare: ca 35
Samtalsledare: George Kentros och Ragnar Berthling

Syfte: Musikalliansen och Musikcentrum presenterar nya rön om musiklivets ekosystem utifrån en ny undersökning. Även en paneldebatt kring frilansmusikers möjligheter och hinder idag på de lokala, regionala och nationella arenorna. Ambitionen är att ha ett öppet och förutsättningslöst samtal om hur kulturpolitiken, dess inriktning och de stödformer som syftar till att skapa och sprida kultur, också kan påverka musikers arbetsvillkor och möjligheter att leva på sitt musicerande. Syftet med samtalet är också att titta in i framtiden utifrån Kulturrådet, Kulturbryggan och Musikverkets perspektiv.

Några frågeställningar för seminariet:

Förmedling - Kartläggning

- Utifrån vad kartläggningen visar och beskrivning från två musiker - hur upparbetar vi ett behov av kvalitetsmusik i stället för att omskola musiker?

- Hur kan nya samarbeten över konstgränserna se ut? Jmf Ohrenstrand i Berlin (musik/gallerier).
- Är det bara musikerna som ska ta ansvar för egen kompetensutveckling i form av marknadsföringskurser, starta eget etc? Eller kan man även lägga ett ansvar på t ex näringsliv och regioner att ta tillvara den kompetens som finns?

Musikers arbetsmarknad

- Hur fungerar det/fungerar inte i Stockholm?
- Hur kan vi utveckla musikscenen i Stockholm/Mälardalsregionen? Vad görs?

Statens Musikverk

- Hur kommer Musikverket att fungera?
- Hur ser framtidsplanerna ut?
- Konstnärliga rådets funktion?
- Hur kan initiativ från musiker/musiklivet tas tillvara?

Reflektion/åtgärd: Stina Westerberg gav sin vision om hur musikplattformen ska arbeta - vilket låg i linje med de önskemål som framkommit från de fria musikområdet. Kunde konstateras att det är mycket på gång i musiklivet just nu och att det finns ett tydligare nätverk av musikorganisationer som samtalar med varandra, alla medverkande verkade överens om att det nu är ett gynnsamt klimat att söka olika samarbetsformer organisationer emellan. Vi strävar mot långsiktiga ekonomiska lösningar - där Musikalliansen är ett exempel på en sådan mer långsiktig möjlighet för musiker, vilket gynnar både konstnären och den musikaliska kvalitén som förmedlas till publiken - snarare än kortsiktiga projekt.

Musikscenen i Stockholm/Mälardalen är en stor och viktig fråga som kommer att belysas vid Musikalliansens nästa seminarium. Musikalliansen deltar i en grupp med musikorganisationer (Musikerförbundet, RFoD, Svensk Jazz, Musikcentrum m fl) som diskuterar frågor som berör Stockholms nya kulturstöd och varför musikscenen för de fria arrangörerna är nästintill obefintlig trots gott publikunderlag. Detta mot bakgrund att ca 60 % av Musikalliansens anställda bor i Stockholms län, men verkar i mångt och mycket på andra ställen i landet på grund av den dåliga arbetsmarknaden i Stockholm.

17. Stockholm - hur samspelar vi?

Genomfört: 19 oktober 2011 Sound of Stockholm, Kulturhuset
Arrangör: Musikalliansen
Medverkande: Anna-Karin Larsson, Sveriges Radio, Robert Brodén, Stockholms stads kulturförvaltning, Anna Starbrink, ordförande Stockholms läns landstings kulturnämnd, Ragnar Berthling, verksamhetsledare Musikcentrum öst, Karin Starre, VD Audiorama
Deltagare: ca 25
Samtalsledare: George Kentros

Syfte: Samtal kring hur de olika stödsystemen samspelar i Stockholmsregionen på det fria musikområdet. Vad skiljer Stockholm från de övriga regionerna i landet? Vilken funktion har Sveriges radio idag som aktör och arena jämfört med för tio år sedan?

Genomförande: Paneldeltagarna diskuterade följande frågeställningar:

- Vad skiljer Stockholm från övriga regioner i landet? Kan Stockholm kallas för en nationell angelägenhet utan att trampa på andra regioner?
- Pondera att man är musiker eller tonsättare (eller arrangör), oavsett om man är nyinflyttad, nyutexaminerad eller tvärtom mycket väl förankrad i musiklivet: Hur GÖR man för att fixa spelningar med publik?
- Varför ska vi samspela i Stockholm? Är vi tvungna till det för att spara pengar eller kan det finnas andra anledningar att göra det?

Reflektion/åtgärd: Från arrangörshåll (SR och Landstinget) sas att det är en omöjlighet att som musiker själv närma sig till exempel radion och Konserthusen. De efterlyste en funktion som verkar mellan musiker och arrangör, en agent eller producent eller liknande som kan kvalitetssäkra. Detta är något som också alltid kommer upp från musikerhåll, det svåra är att själv marknadsföra och sälja sina program. Här finns en mycket tydligare struktur på teater- och danssidan där det finns ett producentled inbyggt i stödstrukturen redan från början. Förslag gavs att ge utrymme för produktionskostnader i projektstöden för musik.

Stockholms stad utgår från vad publiken vill ha, här finns anledning till att arbeta mer med publikutveckling för att öka efterfrågan av kvalitetskonst.

Diskuterades också Stockholms internationella lyskraft - viktigt här dock att inte spela ut stockholmssmusikerna mot internationella gästspel. En tendens kan skönjas att arrangörerna med samma medel måste välja mellan inhemska musiker och gästspelare, vilket skapar en olycklig konkurrenssituation.

18. Kvalitet - vad är det, säger vem?

Genomfört: 20 oktober 2011 Sound of Stockholm, Kulturhuset
Arrangör: Musikalliansen
Medverkande: Ingrid Elam, ordförande Konstnärsnämnden, Andreas Engström, redaktör Nutida Musik, Johanna Paulsson, journalist, Stefan Östersjö, konstnärliga rådet Statens Musikverk, Tasso Staffilidis, ordförande arbetsgruppen fria musikgrupper Kulturrådet.
Deltagare: ca 60
Samtalsledare: Yvonne Rock

Syfte: Musikalliansens anställda musiker tillhör den kategori konstnärer som söker bidrag från Kulturrådet, Konstnärsnämnden, Kulturbryggan och Statens Musikverk. I samtliga dessa organisationers bidragsbeskrivning finns kvalitetsbegreppet inbyggt. Vad betyder det? Och vilka är det som utses för att bestämma vad som är kvalitet?

Genomförande: Frågor till paneldeltagarna:

- Kvalitet och kvalitetsbegreppet - Hur tänker ni? Hur resonerar ni? Hur bedömer ni? Utifrån era roller.
- Kvalitet - hur definierar man?
- Finkultur/Fulkultur ur ett kvalitetstänkande?
- Offentligt stöd kvalitetssäkrat? Hur skapar man referensgrupper, så att kvalitet alltid finns med på agendan?
- Medias roll/ kritikerns roll?

Reflektion/åtgärd: Lyssnarna fick en stor inblick i hur Konstnärsnämnden och Kulturrådet resonerar när de arbetar med ansökningar. Nyttig information till de som ska ansöka! Det fördes även ett resonemang kring hur kvalitetsbegreppet kan hänga samman med en erfarenhetsbakgrund, att de som värderar kvalitet har stor erfarenhet inom konstområdena för att kunna bedöma vad som kommer att bli bestående och vad som räknas till viktig konst. Att det inte bara är en subjektiv bedömning från enskilda personer, utan att samstämmigheten i referensgrupperna brukar vara stor. Musikalliansen ser frågan om kvalitet som intressant, inte minst i frågan om hur det offentliga kulturstödet är utformat. Kvalitetsbegreppet är levande och kommer med säkerhet behandlas i andra forum framöver.